

ΑΡΧΙΚΕΣ ΕΙΣΗΓΗΣΕΙΣ ΓΙΑ ΕΝΑΡΞΗ ΕΥΡΕΙΑΣ ΔΙΑΒΟΥΛΕΥΣΗΣ ΓΙΑ ΔΙΑΦΑΝΕΙΑ ΚΑΙ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΤΗΣ ΔΙΑΦΘΟΡΑΣ

ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΤΙΚΟΥ ΕΡΓΟΥ ΔΗΣΥ
ΧΑΡΤΟΦΥΛΑΚΙΟ ΔΙΑΦΑΝΕΙΑ ΚΑΙ ΠΑΤΑΞΗ ΔΙΑΦΘΟΡΑΣ

15/5/2025

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

1. Επανασχεδιασμός Διαδικασιών και Εποπτείας Δημόσιων Συμβάσεων	3
• Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων Συμβάσεων, Παρακολούθησης και Διακυβέρνησης (Procurement Department)	3
• Δημιουργία Ανεξάρτητης Αρχής Εποπτείας Δημοσίων Συμβάσεων (Procurement Watchdog)	4
• Διαφοροποίηση του τρόπου αντιμετώπισης Δημοσίων Συμβάσεων ανάλογα με το έργο	4
• Σύμφωνο Ακεραιότητας	5
• Λευκή Λίστα Οικονομικών Φορέων	5
• Γκρίζα Λίστα Οικονομικών Φορέων	5
• Επιτροπή Αποκλεισμού Οικονομικών Φορέων	6
• Εναλλαγή Θέσεων Δημοσίων Λειτουργών	6
• Εφαρμογή της Αρχής των τεσσάρων οφθαλμών (4 EYE PRINCIPLE) σε όλα τα στάδια Δημοσίων Προσφορών	6
2. Διαφάνεια και Δημόσια Πρόσβαση	6
• Δημόσια Προσβάσιμη Πλατφόρμα Συμβάσεων (ΠΝ ΔΙΑΦΑΝΕΙΑ)	6
• Δημόσια Προσβάσιμη Πλατφόρμα Αποφάσεων (ΠΝ ΔΙΑΦΑΝΕΙΑ)	7
• Ετήσια Πλάνα Τμημάτων (ΠΝ ΔΙΑΦΑΝΕΙΑ)	7
• Ετήσιες Εκθέσεις Απόδοσης Τμημάτων	7
• Χρηματοδότηση Ερευνητικής Δημοσιογραφίας	8
• Συμπερίληψη Πληροφοριών Πληρωμών και Αποφάσεων στο Open Data	8
3. Ενίσχυση της Εκπαίδευσης κατά της Διαφθοράς	8
• Συνεχιζόμενη Εκπαίδευση Δημοσίων Λειτουργών	8
• Ενίσχυση της Ανεξάρτητης Αρχής κατά της Διαφθοράς (ΑΑΚΔ) για Εκπαίδευση του Κοινού	9
• Ηθικός Γραμματισμός στα Σχολικά Προγράμματα	9
• Εκστρατείες Ενημέρωσης μεγάλης Κλίμακας	9
4. Ενίσχυση της Ρύθμισης Σύγκρουσης Συμφέροντος	9
• Δήλωση Συμφέροντος για Πολιτειακούς και Τοπικούς Αξιωματούχους	9
• Δήλωση Μη Σύγκρουσης Συμφέροντος κατά τη Διαδικασία	10
• Τυχαίοι Δειγματοληπτικοί Έλεγχοι Αξιωματούχων και Λειτουργών	10
5. Χρήση Ψηφιακών Τεχνολογιών κατά της Διαφθοράς	10
• Ψηφιοποίηση Υπηρεσιών Δημοσίου με χαρακτηριστικά που αποκλείουν την γραφειοκρατική διαφθορά	10
• Ανώνυμη Κεντρική Ψηφιακή Πλατφόρμα Καταγγελιών	11
• Ανάλυση Κινδύνου με Τεχνητή Νοημοσύνη	11
6. Κουλτούρα Διαφάνειας	11
• Βραβεία Ακεραιότητας	11
• Φορολογικά Κίνητρα για Πιστοποιημένες Επιχειρήσεις στον τομέα Επιχειρηματικής Ηθικής και Ακεραιότητας	11
7. Εφαρμογή των Εισηγήσεων Διεθνών Οργανισμών για την Κύπρο	11
• Να τεθεί χρονοδιάγραμμα 1 έτους για εφαρμογή των Εισηγήσεων των Διεθνών Οργανισμών για την Κύπρο	11
8. Ποινική Πτυχή Διαφθοράς	12
• Αυστηροποίηση Ποινών	12
• Δημόσια Καταγραφή Ενόχων	12

1. Επανασχεδιασμός Διαδικασιών και Εποπτείας Δημόσιων Συμβάσεων

Οι δημόσιες προσφορές και συμβάσεις αποτελούν κρίσιμη διαδικασία η οποία εμπεριέχει ιδιαίτερους κινδύνους σε σχέση με την διαφθορά. Ως εκ τούτου πρέπει να δώσουμε σημασία σε ένα ολιστικό επανασχεδιασμό των διαδικασιών και συστήματος διακυβέρνησης ούτως ώστε να διασφαλίζεται αφενός η αποτελεσματικότητα και αποδοτικότητα και αφετέρου η διαφάνεια και διαχείριση κινδύνων διαφθοράς και εποπτείας.

- **Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων Συμβάσεων, Παρακολούθησης και Διακυβέρνησης (Procurement Department)**

Προτείνεται ο διαχωρισμός της Αρχής Δημοσίων Συμβάσεων από τα καθήκοντα εποπτείας με τη δημιουργία Ανεξάρτητης Αρχής Εποπτείας Δημοσίων Συμβάσεων. Ταυτόχρονα προτείνεται η αναβάθμιση της Αρχής Δημοσίων Συμβάσεων σε Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων Συμβάσεων, Παρακολούθησης και Διακυβέρνησης (Procurement Department) ώστε να είναι ανεξάρτητη και να περιλαμβάνει και την παρακολούθηση των έργων από την αρχή μέχρι το τέλος, καθορίζοντας και διασφαλίζοντας την αποτελεσματικότητα και ορθή διακυβέρνηση των έργων.

Η Ανεξάρτητη Αρχή θα συνεχίσει να ασκεί τα καθήκοντα της Κεντρικής Μονάδας Αγορών, το Ηλεκτρονικό Σύστημα Σύναψης Συμβάσεων - eProcurement, την Κεντρική Επιτροπή Αλλαγών και Απαιτήσεων. Τα καθήκοντα της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Συμβάσεων, Παρακολούθησης και Διακυβέρνησης θα πρέπει να αναβαθμιστούν και επεκταθούν σταδιακά. Ο στόχος της Ανεξαρτητης Αρχής θα είναι η ενίσχυση της **αποτελεσματικότητας, ταχύτητας και αποδοτικότητας** των δημοσίων προσφορών και δημοσίων έργων εντός των πλαισίων της υφιστάμενης νομοθεσίας.

Τα αναλυτικά καθήκοντα και αναβάθμιση της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Συμβάσεων θα τεθούν σύντομα στο πλαίσιο των πολιτικών μας σε σχέση με την Αποτελεσματικότητα του Δημόσιου Τομέα σύντομα.

- **Δημιουργία Ανεξάρτητης Αρχής Εποπτείας Δημοσίων Συμβάσεων (Procurement Watchdog)**

Προτείνεται η δημιουργία Ανεξάρτητης Αρχής Εποπτείας Δημοσίων Συμβάσεων (Procurement Watchdog) που στόχο θα έχει να εποπτεύει τη σωστή εφαρμογή του θεσμικού πλαισίου στις δημόσιες συμβάσεις, ούτως ώστε να μετατραπεί μεταξύ άλλων σε μηχανισμό συνεχούς και διαφανούς παρακολούθησης της διαφάνειας και διαχείρισης του ρίσκου διαφθοράς στις δημόσιες συμβάσεις.

- **Διαφοροποίηση του τρόπου αντιμετώπισης Δημοσίων Συμβάσεων ανάλογα με το έργο**

Η αδυναμία αξιοποίησης του υφιστάμενου καθεστώτος δημοσίων συμβάσεων, με ευέλικτο τρόπο για μεγάλα ή ταχείας εκτέλεσης έργα αποτελεί σημαντικό μειονέκτημα για το δημόσιο. Ως εκ τούτου πρόσφατα διαπιστώνουμε μία τάση εκτέλεσης έργων Κυβέρνησης προς Κυβέρνηση (GtoG) διαδικασίες, οι οποίες εμπεριέχουν κινδύνους αδιαφάνειας και διαφθοράς εάν ο θεσμός τύχει κατάχρησης.

Ως εκ τούτου για να είναι δυνατή η αποτελεσματική χρήση των διαδικασιών προσφορών για ειδικές κατηγορίες έργων, είναι αναγκαία η διαφορετική αντιμετώπιση των διαδικασιών προσφορών και εποπτείας για έργα με τυπική κατηγοριοποίηση σε στρατηγικά, μεγάλα, ταχείας εκτέλεσης και λοιπά.

Ένα απλό παράδειγμα μιας τέτοιας διαφορετικής αντιμετώπισης, είναι η ευέλικτη διαφοροποίηση της βαρύτητας βαθμολογίας της τεχνικής αξιολόγησης έναντι της αξιολόγησης τιμής σε ορισμένα έργα στη βάση προκαθορισμένων κριτηρίων.

Η διαφοροποίηση θα στοχεύει στην ενίσχυση της δυνατότητας χρήσης διαδικασιών, προσωπικού, ταχύτητας, μεθοδολογίας κλπ που αρμόζουν στο μέγεθος, τη στρατηγική φύση ή την ανάγκη ταχείας εκτέλεσης ενός έργου. Θα προβλέπουν επίσης ενισχυμένη διαφάνεια, διακυβέρνηση και διαδικασίες ανάλογα με την κατηγορία του κάθε έργου. Ταυτόχρονα θα ενισχύσει την αποτελεσματικότητα και αποδοτικότητα των μηχανισμών δημόσιων προσφορών.

Εκτενής ανάλυση ως προς τον σχεδιασμό αυτό θα τεθεί στο πλαίσιο των πολιτικών μας για την Αποτελεσματικότητα του Δημόσιου Τομέα.

- **Σύμφωνο Ακεραιότητας**

Η εισαγωγή του Συμφώνου Ακεραιότητας ως ενός νέου εργαλείου κατά τα πρότυπα του αντίστοιχου θεσμού στην Ελλάδα και σε άλλες ευρωπαϊκές χώρες.

Το Σύμφωνο Ακεραιότητας συνιστά νομική δέσμευση των εμπλεκόμενων μερών ότι κατά το στάδιο των προσφορών τηρήθηκαν ηθικοί και άλλοι κανόνες, όπως π.χ η μη ύπαρξη της σύγκρουσης συμφέροντος.

Να προβλέπεται η υποχρεωτική υπογραφή και εφαρμογή του στον τομέα δημοσίων συμβάσεων, μεταξύ των δημόσιων φορέων, των εταιρειών που

συμμετέχουν σε διαγωνισμούς / προσφορές και υπό τον έλεγχο της Ανεξάρτητης Αρχής Εποπτείας Δημοσίων Συμβάσεων.

- **Λευκή Λίστα Οικονομικών Φορέων**

Καταρτισμός λίστας οικονομικών φορέων με βάση προληπτικά κριτήρια συμπερίληψης (π.χ εταιρική διακυβέρνηση, επαγγελματική επάρκεια, επάρκεια πόρων, βιωσιμότητα, δεοντολογικές ποινές, ISO 37001 κλπ) από την Ανεξάρτητη Αρχή Εποπτείας Δημοσίων Συμβάσεων. Η προληπτική συμπερίληψη στη λίστα να αποτελεί υποχρεωτικό κριτήριο καταλληλότητας προσφοροδότη.

- **Γκρίζα Λίστα Οικονομικών Φορέων**

Εισαγωγή συστήματος αρνητικής βαθμολόγησης προσφοροδοτών βάσει αντικειμενικών κριτηρίων απόδοσης από προηγούμενες συμβάσεις με αρνητικό αντίκτυπο σε μεταγενεστερες διαδικασίες προσφορών. Η παρούσα λίστα να τηρείται από την Επιτροπή Αποκλεισμού Οικονομικών Φορέων.

- **Επιτροπή Αποκλεισμού Οικονομικών Φορέων**

Ενίσχυση και Αναβάθμιση της υφιστάμενης επιτροπής με παροχή δυνατότητας ενδιάμεσων ποινών, προς διαμόρφωση της Γκρίζας Λίστας.

- **Εναλλαγή Θέσεων Δημοσίων Λειτουργών**

Περιοδική μετακίνηση δημοσίων υπαλλήλων σε κρίσιμες θέσεις που αφορούν δημόσιες προσφορές, εποπτεία, παρακολούθηση και τακτική εναλλαγή προσώπων εσωτερικού και εξωτερικού ελέγχου για αποφυγή ενδεχόμενων προκλήσεων διαπλοκής και νεποτισμού.

- **Εφαρμογή της Αρχής των τεσσάρων οφθαλμών (4 EYE PRINCIPLE) σε όλα τα στάδια Δημόσιων Προσφορών**

Εφαρμογή μηχανισμών που διασφαλίζουν 4 eye principle, δηλαδή σε όλα τα στάδια αρχικής διερεύνησης, αξιολόγησης, κατακύρωσης, υπογραφής κλπ οποιουδήποτε μεγέθους έργου ή χορηγήσεων να συμμετέχουν, συνεγκρίνουν ή συνυπογράφουν **τουλάχιστον 2 άτομα, ίσης ευθύνης**. Το μέτρο εφαρμόζεται μερικώς αλλά επιδιώκεται η εφαρμογή του οριζόντια σε κάθε ενέργεια υψηλού ρίσκου διαφθοράς ή λάθους ανεξαρτήτως ποσού και κάθετα π.χ. σε αρχικά/προκαταρκτικά στάδια στον κύκλο των διαδικασιών όπως είναι η αρχική διερεύνηση εξεύρεσης προμηθευτών.

2. Διαφάνεια και Δημόσια Πρόσβαση

Η διαφάνεια είναι ο ακρογωνιαίος λίθος του ελέγχου και μόνο με τη δημόσια πρόσβαση σε όλες τις πληροφορίες, χτίζεται η εμπιστοσύνη με το κοινό. Επίσης η πλήρης διαφάνεια διαδικασιών αποτελεί και προστασία στους λειτουργούς και αξιωματούχους έναντι αδικαιολόγητων και ανυπόστατων κατηγοριών για διαφθορά αφού δεν θα υπάρχει πλέον ασυμμετρία πληροφόρησης που δίνει τη δυνατότητα για παραπληροφόρηση.

- **Δημόσια Προσβάσιμη Πλατφόρμα Συμβάσεων (ΠΝ ΔΙΑΦΑΝΕΙΑ)**

Η δημιουργία κεντρικής, δημόσια προσβάσιμης πλατφόρμας με Πίνακες Δεδομένων σε Πραγματικό Χρόνο (Real Time Dashboards) που θα περιλαμβάνει υποχρεωτικά όλες τις δημόσιες συμβάσεις και πληρωμές (στα πρότυπα του ΔΙΑΥΓΕΙΑ Ελλάδος). Χωρίς τη δημοσίευση δεν θα μπορεί να γίνεται εκταμίευση οποιουδήποτε ποσού. Οι πίνακες οφείλουν να εμφανίζουν κρατικές δαπάνες, αναθέσεις συμβάσεων και την πρόοδο δημοσίων έργων σε πραγματικό χρόνο.

Υπάρχει κατατεθειμένη πρόταση του ΔΗΣΥ και συζητείται αυτή τη στιγμή στη Βουλή που περιλαμβάνει τα πιο πάνω και καλύπτει και ορισμένες άλλες προτάσεις που εκθέτουμε στις εισηγήσεις μας πιο κάτω.

- **Δημόσια Προσβάσιμη Πλατφόρμα Αποφάσεων (ΠΝ ΔΙΑΦΑΝΕΙΑ)**

Επέκταση για υποχρεωτική δημοσίευση κεντρικά όλων των αποφάσεων και πράξεων του Δημόσιου Τομέα που δεν χαρακτηρίζονται ως εμπιστευτικές. Οι Πίνακες Δεδομένων σε Πραγματικό Χρόνο (Real Time Dashboards) οφείλουν να εμφανίζουν και την πρόοδο της κάθε απόφασης σε πραγματικό χρόνο σε κεντρικό διαδικτυακό χώρο.

- **Ετήσια Πλάνα Τμημάτων (ΠΝ ΔΙΑΦΑΝΕΙΑ)**

Κυβερνητικά τμήματα, αρχές, υπηρεσίες και οργανισμοί του δημοσίου να δημοσιεύουν υποχρεωτικά λεπτομερή ετήσια πλάνα, τα οποία θα παρέχουν λεπτομερείς πληροφορίες για τους προϋπολογιστικούς και επιχειρησιακούς σχεδιασμούς τους, διαθέσιμα διαδικτυακά με πρόσβαση στο κοινό και πλήρη διαφάνεια. Ειδική πληροφόρηση θα πρέπει να παρέχεται για τις προϋπολογισμένες δαπάνες. (Το μέτρο υφίσταται μερικώς στα πλαίσια του προϋπολογισμού. Επιδιώκεται η καθολικότητα και πιο αναλυτική /τυποποιημένη αναφορά ανά τμήμα, υπηρεσία, οργανισμό κλπ)

- **Ετήσιες Εκθέσεις Απόδοσης Τμημάτων**

Κυβερνητικά τμήματα, αρχές, υπηρεσίες και οργανισμοί του δημοσίου να δημοσιεύουν υποχρεωτικά λεπτομερείς ετήσιες εκθέσεις απόδοσης, οι οποίες θα παρέχουν λεπτομερείς πληροφορίες για τις οικονομικές και επιχειρησιακές δραστηριότητές τους, διαθέσιμες διαδικτυακά με πρόσβαση στο κοινό και πλήρη διαφάνεια. Ειδική πληροφόρηση θα πρέπει να παρέχεται για τις

εκταμιεύσεις κάθε υπηρεσίας. (Το μέτρο υφίσταται μερικώς εσωτερικά και προς το κοινό σε οργανισμούς. Επιδιώκεται η καθολικότητα και πιο αναλυτική τυποποιημένη αναφορά ανα τμήμα, υπηρεσία, οργανισμό κλπ). Ταυτόχρονα με το μέτρο αυτό ενισχύεται και η αποτελεσματικότητα του δημόσιου τομέα.

- **Χρηματοδότηση Ερευνητικής Δημοσιογραφίας**

Επιχορηγήσεις και επίσημες βραβεύσεις (Βραβεύσεις Ακεραιότητας πιο κάτω) για δημοσιογραφική έρευνα που διεξάγεται με βάση τους κανόνες δημοσιογραφικής δεοντολογίας και οδηγεί σε αποκάλυψη αποδεδειγμένης διαφθοράς. Τα κονδύλια αυτά μπορεί να διατίθενται μέσω του προϋπολογισμού της Ανεξάρτητης Αρχής Κατά της Διαφθοράς (ΑΑΚΔ).

- **Συμπερίληψη Πληροφοριών Πληρωμών και Αποφάσεων στο Open Data**

Να συμπεριληφθούν όλες οι πληροφορίες των συμβάσεων, πληρωμών, αποφάσεων και πράξεων του δημόσιου τομέα στα δεδομένα του Open Data για να είναι δυνατή η υπολογιστική συγκριτική ανάλυση των στοιχείων από τους πολίτες. (ΠΝ ΔΙΑΦΑΝΕΙΑ)

3. Ενίσχυση της Εκπαίδευσης κατά της Διαφθοράς

Για την πάταξη της διαφθοράς και ειδικότερα της γραφειοκρατικής, που είναι και η χαμηλότερη διαβάθμιση του φαινομένου αλλά και η πιο διαδεδομένη, χρειάζεται πρώτα από όλα να έχουμε σωστά εκπαιδευμένους δημόσιους λειτουργούς αλλά και ενημερωμένους πολίτες. Ως εκ τούτου η εκπαίδευση είναι ένα από τα σημαντικότερα ζητήματα στην προσπάθεια αυτή.

- **Συνεχιζόμενη Εκπαίδευση Δημόσιων Λειτουργών**

Δημιουργία συστήματος υποχρεωτικής και συνεχιζόμενης εκπαίδευσης δημοσίων λειτουργών, υπό τα πρότυπα των επαγγελματικών συστημάτων

(CPD Systems), μέρος της οποίας θα αφορά υποχρεωτικά θέματα ηθικής δεοντολογίας, διαφάνειας και διαφθοράς. Τον ρόλο αυτό θα πρέπει να αναλάβει πιο εντατικά και συστηματικά η Ακαδημία Δημόσιας Διοίκησης σε συνεργασία της ΑΑΚΔ.

- **Ενίσχυση της Ανεξάρτητης Αρχής κατά της Διαφθοράς (ΑΑΚΔ) για Εκπαίδευση του Κοινού**

Αύξηση των οικονομικών και ανθρώπινων πόρων της ΑΑΚΔ για αποτελεσματική εφαρμογή, με μεγάλη ένταση, του πρώτου άξονα λειτουργίας της που είναι πρόληψη της διαφθοράς μέσω της εκπαίδευσης και καλλιέργειας κουλτούρας διαφάνειας. Ταυτόχρονα η ΑΑΚΔ θα πρέπει να ενισχυθεί, τόσο σε ανθρώπινο όσο και σε τεχνολογικό επίπεδο.

- **Ηθικός Γραμματισμός στα Σχολικά Προγράμματα**

Ένταξη Ηθικού Γραμματισμού στο Σχολικό Πρόγραμμα σε συνεργασία και με την ΑΑΚΔ για την καλλιέργεια αρχών ακεραιότητας από μικρή ηλικία. (Γίνονται ήδη περιορισμένες επιμορφωτικές παρεμβάσεις αλλά επιδιώκεται η ένταξη στο σχολικό πρόγραμμα).

- **Εκστρατείες Ενημέρωσης μεγάλης Κλίμακας**

Ανάπτυξη επικοινωνιακής καμπάνιας που να αναδεικνύει το κοινωνικό κόστος της διαφθοράς, μέσω της ΑΑΚΔ. Η Αρχή μπορεί να συμβληθεί άμεσα με ξένες αρχές και/ή οργανισμούς (πχ. Παγκόσμια Τράπεζα, ΟΗΕ) που έχουν την απαραίτητη εμπειρογνωμοσύνη για να εφαρμοστούν εξειδικευμένα προγράμματα κατά της διαφθοράς ειδικά για την Κύπρο, σε συνεργασία με την ΑΑΚΔ. Οι εκστρατείες ενημέρωσης πρέπει να είναι μεγάλης κλίμακας με στόχο την αλλαγή κουλτούρας σε σχετικά σύντομο χρόνο.

4. Ενίσχυση της Ρύθμισης Σύγκρουσης Συμφέροντος

Η σύγκρουση συμφέροντος είναι ένας κυρίαρχος παράγοντας που καθορίζει την ακεραιότητα των αποφάσεων σε μια δημόσια διαδικασία. Διαβρώνει επίσης την εμπιστοσύνη του κοινού ως προς όλες τις διαδικασίες. Λόγω του μικρού πληθυσμιακού μεγέθους της Κύπρου καθώς και των στενών κοινωνικών σχέσεων που επικρατούν, η σύγκρουση συμφέροντος είναι εκ των πραγμάτων πιο πιθανή και πιο συνήθης από ότι σε άλλες μεγαλύτερες χώρες.

- **Δήλωση Συμφέροντος για Πολιτειακούς και Τοπικούς Αξιωματούχους**

Ενίσχυση του υφιστάμενου καθεστώτος με την περαιτέρω εισαγωγή προληπτικής υποχρεωτικής δήλωσης συμφερόντων για τους πολιτειακούς και τοπικούς αξιωματούχους. Η Δήλωση Συμφέροντος δεν αφορά στοιχεία Πόθεν Έσχες αλλά ευρύτερα συμφέρον, που ενδεχομένως να προκύπτει από διευθυντική θέση, εργοδότηση ή άλλη ιδιάζουσα σχέση του ιδίου ή συγγενικού του προσώπου με βάση την υφιστάμενη νομοθεσία.

- **Δήλωση Μη Σύγκρουσης Συμφέροντος κατά τη Διαδικασία**

Υποχρεωτική Δήλωση Μη Σύγκρουσης Συμφέροντος για όσους συμμετέχουν σε οποιοδήποτε στάδιο στις διαδικασίες προσφορών του Δημοσίου κατά τον χρόνο εκτέλεσης πράξης ή τις συνεδρίες που απαρτίζουν τη διαδικασία δημόσιας προσφοράς. Μπορεί να γίνει και τώρα αλλά δεν υπάρχει υποχρεωτική πρόνοια απαίτησής της. Επιδιώκεται η καθολικότητα και η προληπτική υιοθέτηση της σε κάθε διαδικασία.

- **Τυχαιοί Δειγματοληπτικοί Έλεγχοι Αξιωματούχων και Λειτουργών**

Ουσιαστική ενίσχυση της Υπηρεσίας Εσωτερικού Ελέγχου, έτσι ώστε να υπάρχει εσωτερικός έλεγχος, ως πρώτη προληπτική γραμμή ελέγχου, σε όλα

τα τμήματα/υπουργεία/υπηρεσίες του Δημοσίου. Αυτό ήδη προχωρά αλλά χρειάζονται περισσότερα

Καθιέρωση από την Υπηρεσία Εσωτερικού Ελέγχου, προληπτικού δειγματοληπτικού ελέγχου αξιωματούχων και λειτουργών της Κυβέρνησης σε σχέση με θέματα που χειρίζονται, για πιθανή ύπαρξη σύγκρουσης συμφέροντος ή άλλων χαρακτηριστικών δυνητικής διαφθοράς. Οι έλεγχοι να είναι τυχαίοι και δειγματοληπτικοί (όχι κατόπιν καταγγελίας), με προγραμματισμό ούτως ώστε όλα τα πρόσωπα και αξιωματούχοι που ασχολούνται με δημόσιες προσφορές και πληρωμές να γνωρίζουν ότι θα ελέγχονται επανειλημμένα κατά την διάρκεια της υπηρεσίας τους. Αυτό επίσης ενισχύει τη διαφύλαξη της φήμης λειτουργών και αξιωματούχων και μπορεί να ενισχύσει την εμπιστοσύνη του κοινού.

5. Χρήση Ψηφιακών Τεχνολογιών κατά της Διαφθοράς

- **Ψηφιοποίηση Υπηρεσιών Δημοσίου με χαρακτηριστικά που αποκλείουν την γραφειοκρατική διαφθορά**

Σχεδιασμός συστημάτων που μειώνουν τις ευκαιρίες για διαφθορά, όπως π.χ. η απλοποίηση διαδικασιών.

Πρακτικά απαιτείται τα συστήματα να μην επιτρέπουν επισπεύσεις, αλλαγές, πληροφόρηση κλπ χωρίς διαφανή τρόπο ο οποίος να ελέγχεται. Δηλαδή κατά την ψηφιοποίηση υπηρεσιών να προβλέπεται σε όλους τους διαγωνισμούς αυτό ως αναγκαίο χαρακτηριστικό του συστήματος π.χ. η επίσπευση να επιτρέπεται από το σύστημα μόνο με την καταβολή επίσημου παραβόλου επιτάχυνσης ή με τεκμηριωμένη απόφαση που να καταχωρείται σε μητρώο, ανάλογα με την περίπτωση.

- **Ανώνυμη Κεντρική Ψηφιακή Πλατφόρμα Καταγγελιών**

Δημιουργία ασφαλούς και ανώνυμης πλατφόρμας για την καταγγελία περιστατικών διαφθοράς, συνοδευόμενων με στοιχεία και σχετικές πληροφορίες, και με υποστήριξη από εργαλεία τεχνολογίας για φιλτράρισμα γνήσιων υποθέσεων. Ανάπτυξη εφαρμογής κινητού τηλεφώνου για την αναφορά περιστατικών διαφθοράς ή και γραφειοκρατικών εμποδίων.

- **Ανάλυση Κινδύνου με Τεχνητή Νοημοσύνη**

Χρήση AI για ανίχνευση κινδύνου ύποπτων ή παράνομων συναλλαγών ή μοτίβων που συνδέονται με διαφθορά. Ήδη χρησιμοποιείται μερικώς μέσω εργαλείων που διαθέτει η ΕΕ όμως θα πρέπει να επεκταθεί καθολικά η χρήση με σχετικά εργαλεία και σε άλλες εποπτικές υπηρεσίες.

6. Κουλτούρα Διαφάνειας

- **Βραβεία Ακεραιότητας**

Θεσμοθέτηση βραβείων ακεραιότητας για άτομα, τμήματα, οργανισμούς, δημοσιογράφους και πολίτες για υποδειγματική συμπεριφορά, στη διαφάνεια και την αντιμετώπιση φαινομένων διαφθοράς.

- **Φορολογικά Κίνητρα για Πιστοποιημένες Επιχειρήσεις στον τομέα Επιχειρηματικής Ηθικής και Ακεραιότητας**

Φορολογικές εκπτώσεις και κίνητρα για εταιρείες με πιστοποιημένη ηθική συμπεριφορά (π.χ. το σχετικό ISO 37001).

7. Εφαρμογή των Εισηγήσεων Διεθνών Οργανισμών για την Κύπρο

- **Να τεθεί χρονοδιάγραμμα 1 έτους για εφαρμογή των Εισηγήσεων των Διεθνών Οργανισμών για την Κύπρο**

Πρέπει να τεθεί σαφές χρονοδιάγραμμα για ενσωμάτωση και εφαρμογή των εισηγήσεων που προτάθηκαν και προτείνονται από τους διεθνείς οργανισμούς (π.χ. MoneyVal, FATF κλπ). Ορισμένες από αυτές είναι η Ταχεία Ανταλλαγή Δεδομένων (FATF), η Εποπτεία Μη Κερδοσκοπικών Οργανισμών (NPOs) (MONEYVAL 2023) ή η διασυνοριακή συνεργασία.

8. Ποινική Πτυχή Διαφθοράς

- **Αυστηροποίηση Ποινών**

Η αυστηροποίηση ποινών συμβάλει θετικά και στην πρόληψη των φαινομένων διαφθοράς. Στη διαβούλευση που προτείνεται θα πρέπει να εξεταστεί διεξοδικά, αναλόγως της βαρύτητας του αδικήματος.

- **Δημόσια Καταγραφή Ενόχων**

Δημοσιοποίηση των ονομάτων ατόμων ή εταιρειών που καταδικάζονται για διαφθορά.